

Izvjješće s radionica osnovne škole sa stručnog skupa
KREATIVNE METODE I TEHNIKE U
KATOLIČKOM VJERONAUKU

PRIPREMA ZA IZVOĐENJE METODE
„BIBLIOLOG U HODU”

SUSRET ISUSA I ZAKEJA (Lk 19, 1-10)

Mjesto izvedbe: učionica; sjedalice složene u polokrug na sredini učionice

Pomagala koja su prethodno postavljena po učionici: Biblija, papirići s biblijskim citatima o opraštanju, grad Jerihon (kućice od drveta), slika smokve, kasica (zlatnici od čokolade), slika mnoštva i slika Isusa

Tijek radionice:

- Motivacija – 15 min
- Uvod – 15 min
- Bibliolog u hodu – 30 min
- Refleksija, prezentacija i planiranje – 30 minuta

1. Uvod – motivacija (15 minuta)

U učionici sjedalice su složene u obliku polukruga, a na sredini učionice, na stolu, nalazi se Biblija. Oko nje nasumično su poredani biblijski citati o opraštanju.

Na početku radionice voditelj se predstavlja kao voditelj „bibliologa u hodu” i kratko pozdravlja sudionike radionice. Potom se kratko predstavlja sudionici radionice. Nakon pozdrava, voditelj poziva sudionike da ustanu i uzmu jedan biblijski citat.

- Kakva su vaša promišljanja vezana uz biblijski citat?
- Možete li iznijeti dojmove o pročitanom citatu?

2. Najava teme radionice (15 minuta)

Razmišljajući o biblijskim citatima ušli smo u Riječ koja govori o Bogu i dolazi od Boga. Kako približiti Božju Riječ našim vjeroučenicima? Kako povezati vjeroučenike s iskustvom biblijskog čovjeka? Ova i slična pitanja potiču vjeroučitelje na pronalaženje kreativnih načina i novih metoda. Podučavajući svoje vjeroučenike, vjeroučitelji uvijek iznova poučavaju i sami sebe.

- Kakva su vaša iskustva vezano uz metode rada s biblijskim tekstovima?

Zasigurno bi nam od pomoći mogla biti metoda „bibliolog u hodu”.¹

- Jeste li je možda već susreli ili primijenili u svom radu?

3. Obrada/usvajanje metode bibliologa (30 minuta)

Voditelj se najprije kratko osvrće na samu metodu bibliologa.

Bibliolog je metoda interaktivnog tumačenja biblijskih tekstova u grupi, s ciljem otkrivanja biblijske poruke za konkretan život. Začetnik ove metode je Peter Pitzele, sjeverno-američki Židov, koji bibliolog shvaća kao „moderni midraš” kojim se nastoji otkriti dublji smisao i duh teksta.

U bibliologu se, prema njegovom začetniku, radi o dvije vatre: „crna vatra” je biblijski tekst i „bijela vatra” nalazi se između redaka. To je naše životno iskustvo koje se prožima s biblijskim tekstom. Bibliolog ima svoju dinamiku, pravila koja se treba poštivati, ali i prostor otvoren kreativnosti. Da bi se susret ostvario potrebna je naša otvorenost i naše sudjelovanje.

Danas ćete upoznati metodu „bibliologa u hodu”, u kojem ćete preuzimati određene uloge iz biblijskog teksta, te istovremeno ulaziti u prostor biblijskog teksta i pritom zauzimati određeni stav. Radi se o biblijskom tekstu o susretu Isusa i Zakeja (Lk 19, 1-10).

Bibliolog ima neka svoja pravila. Poslušajmo ih jer su jako važna za upoznavanje ove metode.

Izabrani biblijski ulomak neće se čitati u cijelosti. Čitat će se samo jedan ili nekoliko odlomaka biblijskog teksta. Nakon svakog pročitano odlomka imat ćete prigodu uživjeti se u određenu biblijsku scenu, odnosno konkretnu biblijsku ulogu. Postavljat će vam se pitanja u toj ulozi, a vi ćete odgovarati u prvom licu jednine. Svojom identifikacijom s biblijskom ulogom očitujete vlastito razumijevanje biblijskog lika. Svaka vaša riječ je „ispravna” i korisna jer njome otkrivamo konkretan biblijski tekst.

¹ Metoda bibliologa u hodu je predstavljena na mrežnoj stranici Katehetskog ureda i Mreži riječi, vidi: <https://mrezerijeci.com/bibliolog-u-hodu-susret-isusa-i-zakeja> i <https://www.katehetski-nadbiskupija-split.net/nastavni-materijali-2/novo/3126-bibliolog-prispodoba-o-milosrdnom-samarijancu>.

Nadam se „bijeloj vatri”, odnosno idejama, iskustvima i viđenjima koja će u vama probuditi i raspiriti „duh teksta”.

4. **Tijek „bibliologa u hodu” na temelju biblijskog teksta o susretu Isusa i Zakeja (Lk 19, 1-10)**

MJESTA:

- Zakej u mnoštvu ljudi (Jerihon)
- kod smokve
- mnoštvo ljudi
- u Zakejevoj kući
- „Mjesto spasa”

ULOGE:

- Zakej, koji je niska stasa
- Isus pod smokvom
- ljudi, koji su ogorčeni
- Zakej, koji se obraća
- Abrahamovi sinovi i kćeri

Prolog

Metoda bibliologa zahtijeva da se najprije objasni vrijeme i kontekst nastanka biblijskog teksta.

Radnja se događa u trećoj godini Isusova djelovanja, na samom Isusovom putu prema Jeruzalemu. Isus ide u Jeruzalem preko Jerihona, a usput poučava slušatelje koji ga prate. Jerihon je bio veliki grad kojem su, na neki način, pripadale velike carine i sposobni ubirači poreza. Jedan od takvih bio je i Zakej. Iako je bio je židovskog podrijetla, svojim je stavom i radom prestao biti solidaran sa svojim narodom. Znamo da su religiozni Židovi prezirali poreznike zbog njihovog „izdajničkog” rada u korist rimskih okupatora. Zakej je mnogo slušao o Isusu od ljudi koji su prolazili Jerihonom. Na ulicama je bilo veliko mnoštvo ljudi koji su iščekivali Isusov dolazak.

- Pođimo i mi u Jerihon! Pridružimo im se uz rub ceste.
- Sada poslušajte što se ovdje događa!

Čitanje: Lk 19, 1-3

„I uđe u Jerihon. Dok je njime prolazio, eto čovjeka imenom Zakej. Bijaše on nadcarinik, i to bogat. Želio je vidjeti tko je to Isus, ali ne mogaše od mnoštva jer je bio niska stasa.”

*Voditelj dodjeljuje ulogu: **Ti si Zakej, nadcarinik.***

Došao si s razlogom. Čuo si da dolazi Isus. Na granici si susreo mnoge ljude iz različitih krajeva koji su ti pričali o Isusu. Čuo si da Isus liječi bolesne, oprašta grijeh, mijenja ljude... Ti ga stvarno želiš vidjeti. Mnoštvo je ljudi. Malen si rastom, usko je i jedva se što vidi. Ljudi ti priječe pogled. Nitko ti nije voljan ustupiti mjesto. Nije ni čudo. Ovaj narod te prezire. Tvoj narod, tvoji sugrađani te preziru.

Voditelj postavlja pitanje:

- Zakeju, o čemu sad razmišljaš?

Prema potrebi, dodatno potiče:

- Hoćeš li poduzeti nešto ili ćeš čekati skršenih ruku?
- Poznat si po snalažljivosti, možeš li se i sada snaći?

*Sudionici odgovaraju na pitanje. Nakon vremena za odgovore (promišljanja) voditelj zahvaljuje: **Hvala ti, Zakeju!***

Voditelj poziva sudionike da iziđu iz gomile i da napuste svoju ulogu. Potom čita dio sljedeći dio biblijskog teksta.

Čitanje: Lk 19, 3-4

„Želio je vidjeti tko je to Isus, ali ne mogaše od mnoštva jer je bio niska stasa. Potrča naprijed, pope se na smokvu da ga vidi jer je onuda imao proći.”

Voditelj poziva sudionike da slijede Zakeja na putu do smokve. Potom nastavlja čitati biblijski tekst.

Lk 19, 5-6

„Kad Isus dođe na to mjesto, pogleda gore i reče mu: ‘Zakeju, žurno siđi! Danas mi je proboraviti u tvojoj kući.’ On žurno siđe i primi ga sav radostan.”

*Voditelj dodjeljuje ulogu: **Ti si sada Isus.***

Stojiš pod smokvom i gledaš čovjeka na smokvi. Zoveš ga imenom. Poznaš tog čovjeka. *Želiš danas biti Zakejev gost.*

Voditelj postavlja pitanje:

- Isuse, što vidiš u Zakeju?

Prema potrebi, dodatno potiče:

- Isuse, zašto odlaziš k Zakeju?

- Jesi li toliko blizak sa Zakejem da mu želiš biti gost?
- Isuse, zašto imaš toliko strpljenja sa Zakejem?

*Sudionici odgovaraju na pitanje. Nakon vremena za odgovore (promišljanja) voditelj zahvaljuje: **Hvala ti, Isuse!***

Voditelj poziva sudionike da napuste ovu ulogu i da zađu u mnoštvo ljudi koje je promatralo što se upravo dogodilo. Svi sudionici idu na to mjesto. Voditelj čita sljedeći redak biblijskog teksta.

Lk 19, 7

„A svi koji to vidješe stadoše mrmljati: ‘Čovjeku se grešniku svratio!’”

*Voditelj dodjeljuje ulogu: **Ti si sada čovjek u ovom mnoštvu ljudi.***

Došao si vidjeti i čuti Isusa. Možda od njega očekuješ nešto posebno. Nešto što je tebi osobno veoma važno i do čega ti je jako stalo. Upravo si primijetio da je Isus, od svih tolikih ljudi, razgovarao sa Zakejem, nadcarinikom. Upravo Zakeju, tom vrlo bogatom čovjeku, želiš biti gost. Isus ide grješniku. Ogorčen si!

Voditelj postavlja pitanje:

- Čovječe, što te toliko uznemiruje?

Prema potrebi, dodatno potiče:

- Zašto mrmljaš?
- Tko je za tebe Zakej?
- Je li Isus pravedno izabrao Zakeja?
- Što si ti očekivao od Isusa?

*Sudionici odgovaraju na pitanje. Nakon vremena za odgovore (promišljanja), voditelj zahvaljuje: **Hvala ti, čovječe iz mnoštva ljudi!***

Voditelj poziva sudionike da napuste ovu ulogu i da slijede Zakeja koji vodi Isusa u svoju kuću.

Svi sudionici idu na to mjesto.

Voditelj zapauza: Zakej razgovara s Isusom. Da čujemo što njih dvojica imaju reći jedan drugome. Voditelj čita sljedeći dio biblijskog teksta.

Lk 19, 8-9

„A Zakej usta i reče Gospodinu: ‘Evo, Gospodine, polovicu svog imanja dajem siromasima! I ako sam koga u čemu prevario, vraćam četverostruko.’ Reče mu na to Isus: ‘Danas je došlo spasenje ovoj kući jer i on je sin Abrahamov!’”

*Voditelj dodjeljuje ulogu: **Ti si Zakej!***

Upravo si obećao Isusu da ćeš ubuduće biti drukčiji, želiš biti bolji. Želiš nadoknaditi počinjenu nepravdu. A Isus ti odgovara da je tvojoj kući došlo spasenje.

Voditelj postavlja pitanja:

➤ Zakeju, zašto mijenjaš svoj život?

Prema potrebi, dodatno potiče:

➤ Što je probudilo tvoj osjećaj za pravdu?

➤ Što te natjeralo da priznaš da si krivo?

➤ Što te natjeralo da podijeliš svoju imovinu?

➤ Zakeju, kako se sad osjećaš?

➤ Tko je za tebe Isus?

*Sudionici odgovaraju na pitanja. Nakon vremena za odgovore (promišljanja), voditelj zahvaljuje: **Hvala ti, Zakeju!***

Voditelj poziva sudionike da napuste Zakejevu kuću i tu ulogu te da pođu svi zajedno na posljednje mjesto ove biblijske priče. Svi sudionici idu na to mjesto.

*Voditelj dodjeljuje ulogu: **Ti si sin, kći Abrahamova.***

Voditelj ne postavlja ovdje ni jedno pitanje na koje treba glasno odgovoriti.

➤ Ovdje oslušuj Isusa.

➤ Što ti Isus govori?

➤ Osjeti njegovu poruku u tišini.

➤ Poslušaj Isusa.

Sudionici ostaju nekoliko minuta u tišini. Voditelj čita posljednji biblijski redak teksta.

Lk 19, 10

„Ta Sin Čovječji dođe potražiti i spasiti izgubljeno!”

Čuje se pjesma „Samo Isus može”. Sudionici se vraćaju na svoje mjesto i zajedno pjevaju navedenu pjesmu.

Voditelj zahvaljuje:

Hvala svima koji ste se u Zakeju, u Isusu, u ljudima kraj puta osjećali se kao sinovi i kćeri Abrahama. Hvala vam što ste ovim ulogama podarili svoj glas, svoje osjećaje, svoje misli... Sada napuštamo uloge

i vraćamo ih natrag u Bibliju. Ali uzimamo ono što nas je posebno dotaknulo i našem srcu progovorilo. Budimo i mi kao Zakej bolji, novi ljudi!

Voditelj napominje da u bibliologu biblijski tekst ima posljednju riječ. Stoga, voditelj završava završavam čitanjem cijelog biblijskog odlomka o susretu Isusa i Zakeja (Lk 19, 1-10).

5. Refleksija o bibliologu (10 minuta)

Voditelj poziva sudionike da iznesu svoja iskustva vezana uz izvođenje bibliologa.

- Kako ste se osjećali za vrijeme izvođenja bibliologa?
- Jeste li uspjeli ući u prostor biblijskog teksta?
- Kako vam je bilo pri identifikaciji s biblijskim likovima?
- Je li bilo poteškoća u izražavanju doživljenoga?
- Što biste htjeli istaknuti kao novo za vas kod bibliološkog pristupa biblijskom tekstu?

Voditelj zaključuje o metodi bibliologa kao provedenoj metodi u vjeronaučnoj nastavi s vjeroučenicima:

- vjeroučenici su je rado prihvatili
- nekim je vjeroučenicima lakše identificirati se s biblijskim likom, a nekima teže
- kao voditelji bibliologa odnosno vjeroučitelji trebamo imati pripremljena dodatna pitanja (u obliku intervjua)
- za provođenje bibliologa podrazumijeva se dobra pripremljenost vjeroučitelja, odnosno dostatno poznavanje biblijskog teksta.

6. Završni dio - planiranje djelovanja (20 minuta)

Voditelj ističe što su sve primijenili i iskusili u metodi bibliologa: slijed bibliologa i važna pravila bibliologa. Pokazuje po jedan primjer bibliologa po razredima. Zahvaljuje na suradnji u radu i svima želi odvažnosti i uspjeha u izvođenju bibliologa u školskoj učionici i u župi.

Susret završava molitvom.

Priredili voditelji radionice za OŠ:

Anđela Barać, Natalia Burazin, Dijana Čondić-Kapetanov,
Anđa Dževrnja Viro, Renato Đikić, Ivan Šipić, Ivana Zrinušić